

Голові разової спеціалізованої вченої ради (ID 13242)
Державного університету «Житомирська політехніка»
д.держ.упр., д.е.н., проф. Дмитрію ГРИЦИШЕНУ

Рецензія

**доктора наук з державного управління, доцента,
Сергієнко Лариси Василівни
на дисертацію Опанасюка Миколи Олександровича
на тему “Фінансові механізми публічного управління цифровою
трансформацією системи охорони здоров’я”, подану на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та
адміністрування” за спеціальністю 281 “ Публічне управління та
адміністрування”**

1. Актуальність обраної теми дослідження зумовлена необхідністю забезпечення ефективного функціонування та розвитку системи охорони здоров’я України в умовах масштабних суспільних трансформацій, цифровізації державного управління, реформування медичної галузі та сучасних безпекових викликів. У сучасних умовах цифрова трансформація охорони здоров’я стала одним із ключових напрямів державної політики, оскільки впровадження цифрових технологій, електронних медичних сервісів, телемедицини, аналітичних платформ та систем електронного документообігу сприяє підвищенню доступності, якості та прозорості медичних послуг. Система охорони здоров’я потребує не лише модернізації інфраструктури, а й формування стійких фінансових механізмів публічного управління, здатних забезпечити безперервність медичних послуг, кіберзахист цифрових систем, ефективний розподіл фінансових ресурсів та інтеграцію із європейськими стандартами цифрового врядування.

З огляду на це дисертаційну роботу Опанасюка М.О. варто вважати актуальною і своєчасною. Робота містить вагомий внесок у розвитку фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я.

Наукові результати, теоретичні положення та висновки дисертаційної роботи використано у рамках виконання науково-дослідної роботи кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка» за темою: «Інноваційні механізми публічного управління та адміністрування» (державна реєстрація 0121U111051).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, мають достатній ступінь обґрунтованості та достовірності, сформульовані мета і завдання узгоджені з предметом та об'єктом дослідження.

Структурно та за обсягом дисертаційна робота є збалансованою, має логічну композицію і представлена комплексом теоретичних положень, науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування, функціонування та розвитку фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я.

Достовірність отриманих у дисертаційній роботі результатів та їхня повнота підтверджується результатами опрацювання значної кількості використаних джерел, оброблення статистичних даних, апробацією результатів дослідження, про що свідчать представлені у дисертаційній роботі документи.

Викладені у дисертаційній роботі Опанасюка М.О. пропозиції та рекомендації характеризуються завершеністю, логічністю та послідовністю.

Логіка дослідження, використання сукупності загальнонаукових та спеціальних методів та прийомів дослідження, всі види апробації

результатів наукової роботи, результати аналізу змісту дисертаційної роботи дозволяють зробити висновок про достатню аргументованість та достовірність положень, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні практичних рекомендацій щодо формування, функціонування та розвитку фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я.

Вагомим доробком автора є розробка концептуального підходу дослідження фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я і передбачає: обґрунтування фінансових механізмів цифрової трансформації як самостійного об'єкта публічного управління; визначення їх диверсифікованої структури, що охоплює бюджетні, програмно-цільові, контрактні, грантові, кредитні та донорські джерела фінансового забезпечення; встановлення того, що результативність їх функціонування залежить не лише від обсягів фінансування, а й від інституційної узгодженості, рівня цифрової зрілості, інтероперабельності, кіберстійкості та спроможності органів публічного управління забезпечувати суспільно значущі результати у сфері охорони здоров'я (розділ 2).

Особливої уваги заслуговує запропонована структуризація суб'єктів, завдань та фінансових інструментів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я шляхом виокремлення центрального, закупівельного, інфраструктурного, місцевого, міжнародного, приватного, громадського та контрольного рівнів реалізації, конкретизації їх функцій, інструментів, нормативно-правової основи, очікуваних ефектів і ризиків, що дало змогу обґрунтувати полісуб'єктний характер фінансових механізмів та напрями посилення координації, підзвітності й результативності цифрової трансформації системи охорони здоров'я (табл. 3.4, розділ 3).

Удосконалено методологічний підхід до визначення предметно-об'єктного поля дослідження фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що передбачає забезпечення цілісного поєднання фінансових, правових, організаційних і цифрових складових у межах єдиної методологічної основи дослідження (табл. 1.4, розділ 1).

Дисертантом удосконалено підхід до систематизації етапів і напрямів управління фінансовим забезпеченням системи охорони здоров'я в Україні. Автором виокремлено інерційно-бюджетний, концептуально-реформаторський, стратегічно-закупівельний, цифрово-інтегрований та стійкісно-відновлювальний етапи. В роботі конкретизовано трансформацію у цілях, інструментах, суб'єктах і механізмах публічного управління галуззю. В цьому контексті автор також обґрунтував логіку переходу від кошторисно-утримувальної моделі до моделі, орієнтованої на державні фінансові гарантії, стратегічне закупівельне управління, розвиток цифрової інфраструктури, управління даними та забезпечення стійкості системи охорони здоров'я (рис. 2.19, розділ 2).

Розвинутий автором понятійно-категоріальний апарат дослідження фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я підтверджує комплексний характер наукового підходу до осмислення процесів цифровізації медичної сфери та сприяє поглибленню теоретико-методологічних засад формування ефективної системи фінансового забезпечення галузі в умовах сучасних трансформаційних змін. Автор вдало поєднав еволюційний аналіз підходів до фінансового забезпечення систем охорони здоров'я з бібліометричним з'ясуванням змістового наповнення категорій «health financing», «digital health funding» та «eHealth», що дало змогу розмежувати фінансовий, цифровий, організаційний і управлінський аспекти досліджуваної проблематики (п.1.2, розділ 1).

Дисертантом обґрунтовано світові моделі цифрової трансформації систем охорони здоров'я через виокремлення ролі цифрової зрілості, інтероперабельності, пацієнтоцентричного підходу, врядування даними та кіберстійкості, а також встановлення значення стратегічного фінансування й інституційної узгодженості для результативності цифрових змін, що дало змогу довести залежність ефективності цифрової трансформації не лише від технологічного рівня розвитку, а й від якості публічного управління та фінансового забезпечення (п. 2.1, розділ 2).

4. Значущість дослідження для науки і практики та шляхи його використання

Теоретична значущість дослідження полягає у розробленні автором теоретичних положень формування, функціонування та розвитку фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що забезпечують систематизацію наукових підходів до фінансового забезпечення цифровізації медичної галузі, удосконалення понятійно-категоріального апарату та обґрунтування концептуальних засад модернізації управлінських процесів у сфері охорони здоров'я в умовах цифрових трансформацій.

Основні наукові положення дисертаційної роботи доведено до рівня практичних рекомендацій, що в комплексі формують підґрунтя для розроблення та впровадження у практичну діяльність. Переважна більшість сформульованих у роботі науково-практичних рекомендацій є обґрунтованими та знайшли практичне застосування у діяльності окремих установ та організацій, що підтверджується відповідними документами.

Зокрема, науково-прикладні результати дисертації були використані у практиці Хорошівської селищної ради (довідка № 03-13/432 від 24.04.2026 р.) та Державного університету «Житомирська політехніка» (довідка № 44-01.00/622 від 24.04.2026 р.).

Основні теоретичні висновки й науково-практичні рекомендації автора оприлюднено на: Міжнародній науково-практичній конференції

«Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття» (11-12 грудня 2025 року, Житомир), Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки (2025 року, Житомир), Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Правова політика України: історія та сучасність» (9–10 жовтня 2025 року, Житомир).

5. Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових публікаціях

Результати дисертаційної роботи, висновки та рекомендації знайшли відображення в авторитетних вітчизняних наукових виданнях. Основні наукові результати опубліковано у 8 наукових працях, зокрема 1 стаття – у виданні, що входить до наукометричної бази Scopus, 1 стаття — в іноземному періодичному виданні, 3 статті – у фахових наукових виданнях України, 3 публікацій – у виданнях апробаційного характеру.

Обсяг і зміст опублікованих праць свідчать, що в них висвітлені основні положення проведеного наукового дослідження, які були апробовані й отримали позитивну оцінку на наукових заходах різних рівнів. Кількість опублікованих наукових праць за темою дисертаційної роботи та повнота відображення положень роботи у таких працях відповідають чинним вимогам.

6. Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації, а також публікації здобувача свідчать про відсутність ознак порушення автором вимог академічної доброчесності.

Зокрема, дисертаційна робота містить посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення автора надати достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень та інформаційні ресурси.

7. Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації

Порівняльний аналіз анотації та основних положень дисертації М.О. Опанасюка засвідчує їх повну відповідність. Анотація не містить інформації, яка б була відсутня у тексті дисертаційної роботи. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені відповідно до вимог, встановлених МОН України.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи достатньо високий рівень науково-теоретичного обґрунтування та переконливість теоретичних, аналітичних і методичних положень дисертації М.О. Опанасюка, змістовність і логіку викладення матеріалів дослідження, слід звернути увагу на окремі дискусійні положення, зокрема:

1. У дисертаційному дослідженні обґрунтовано цифрову трансформацію системи охорони здоров'я як об'єкт публічного управління. Водночас потребує уточнення, у чому полягає її принципова відмінність від звичайної технологічної модернізації медичної галузі

2. Здобувачем досліджено поняття фінансових механізмів публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я. Водночас доцільно більш чітко окреслити їхню специфіку та визначити, у чому полягає принципова відмінність таких механізмів від традиційного фінансування медичної галузі. Зокрема, потребує уточнення, чи йдеться лише про модернізацію існуючих фінансових інструментів, чи про формування нової моделі фінансового забезпечення, орієнтованої на цифрові платформи, електронні сервіси, медичні інформаційні системи, аналітику даних та кібербезпеку.

3. У дисертації заявлено наукову новизну щодо розроблення концептуального підходу до дослідження фінансових механізмів цифрової трансформації охорони здоров'я. Водночас потребує більш чіткого обґрунтування питання його принципової новизни порівняно з уже наявними науковими підходами у сфері публічного управління, фінансового

забезпечення та цифровізації медичної галузі. Зокрема, доцільно конкретизувати, які саме теоретичні положення, методологічні засади чи інструменти запропонованого підходу є авторськими та не були раніше представлені у вітчизняних або зарубіжних дослідженнях.

4. У роботі запропоновано удосконалення методологічного підходу до визначення предметно-об'єктного поля дослідження. Разом з тим потребує додаткового обґрунтування, чому саме фінансові механізми визначено центральним предметом дослідження, адже цифрова трансформація системи охорони здоров'я охоплює також організаційні, інституційні, правові, кадрові та технологічні аспекти. Доцільно чіткіше пояснити, у чому полягає визначальна роль фінансових механізмів у забезпеченні цифрових змін, яким чином вони інтегрують або координують інші складові трансформаційного процесу та чому саме фінансовий компонент розглядається як базовий елемент публічного управління цифровізацією галузі.

5. У дисертаційному дослідженні запропоновано систематизацію етапів управління фінансовим забезпеченням системи охорони здоров'я в Україні. Разом із тим доцільно більш чітко розкрити наукове значення запропонованої періодизації та її внесок у розвиток теорії публічного управління. Зокрема, потребує уточнення, чи йдеться лише про хронологічний опис трансформацій фінансових механізмів, чи про виокремлення якісно нових моделей управління фінансовими ресурсами галузі охорони здоров'я, що характеризуються зміною принципів фінансування, інституційного забезпечення, ролі держави та інструментів публічного адміністрування.

Висловлені критичні зауваження і дискусійні положення не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та не знижують наукової й практичної значущості роботи.

9. Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам.

Вважаю, що дисертація Опанасюка Миколи Олександровича на тему «Фінансові механізми публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я» є завершеною науковою працею, яка містить низку нових, актуальних та достовірних результатів, що свідчать про її складність, систематичність та важливе значення для розвитку публічного управління та адміністрування як галузі знань.

Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р., а її автор - Опанасюка Миколи Олександровича, заслуговує присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор наук з державного управління,
доцент, декан факультету національної безпеки,
права та міжнародних відносин
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Лариса СЕРГІЄНКО

Підпис
Засвідчую:
Учений секретар
Житомирська політехніка

